

K. F. U. M. I STOCKHOLM
GENOM FEMTIO ÅR
1884—1934

KRISTLIGA
FÖRENINGEN AV UNGE MÄN

I STOCKHOLM

GENOM FEMTIO ÅR

1884—1934

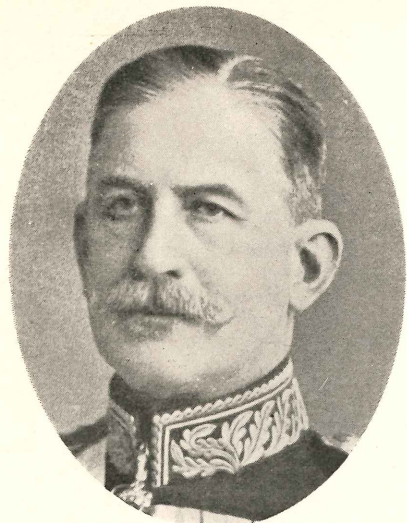
I. BEGYNNELSEÅREN.

1884—1887.

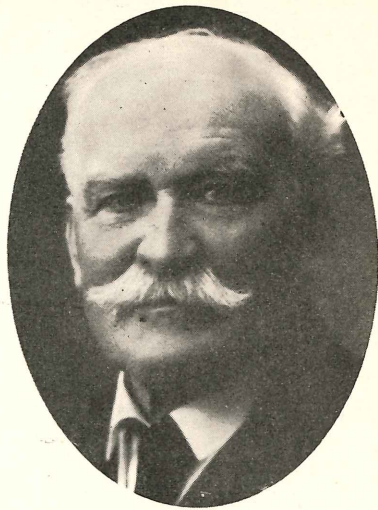
En ung militärattaché i Wien, trettiosjuårige generalstabskaptenen Gustaf Ugglå, gick en dag år 1883 Wiedner Hauptstrasse fram. Då föll hans blick på en skylt: »*Christlicher Verein Junger Männer. Bibelbesprechung jeden Donnerstag Abend um 8.30*». Den tilldrog sig hans livliga uppmärksamhet, och han beslöt sig för att bli medlem i den föreningen och delta i de bibelsamtalen. Några år tidigare hade han nämligen lärt att älska sin bibel, då han genom Lord Radstock under dennes vistelse i Stockholm kommit till avgörelse inför Kristus. Med glädje omfattade han de tillfällen till gemenskap med trossyskon, som då i riklig mängd erbjödos både vid större sammankomster, ej minst i Blasieholmskyrkan, och i enskilda hem, ej minst hos kapten John Ahlberg. I Wien sökte han förgäves inom de kretsar, där en militärattaché vanligen umgås, efter sådan andlig gemenskap.

Det var därför han med så livligt intresse iakttog skylten på Wiedner Hauptstrasse och blev en regelbunden och tacksam deltagare i K. F. U. M:s bibelsamtal. En torsdagsafton på hösten 1883 var det emellertid inte något bibelsamtal, utan i stället ett föredrag av generalsekreteraren i K. F. U. M:s världsförbund Charles Fermaud — också han officer, nämligen i schweiziska milisarmén. Ugglå lyssnade med stigande förvåning på de för honom alldeles nya meddelandena om den verksamhet, som utövades av den redan då världsfamnande K. F. U. M.-rörelsen. När föredraget var slut, stegade han fram till talaren och frågade, om denne inte också kunde besöka Sverige, ty där behövdes förvisso en verksamhet av det slag som här skildrats.

Fermaud var aldrig nödbedd, och så kom det sig att han på våren 1884 anlände till Stockholm försedd med ett introduktionsbrev till chefen för gene-

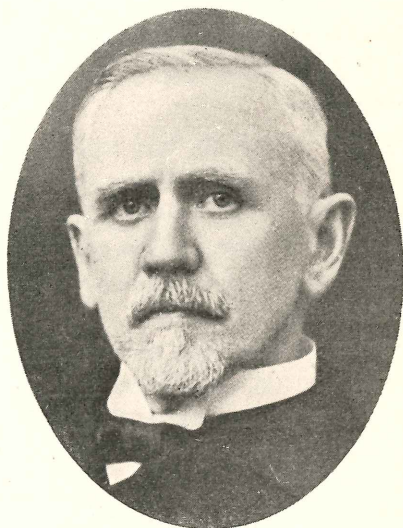
General G. Ugglä.

Kapten Jac. Lagercrantz.

Professor F. Schulthess.

Trafikdirektör G. Welin.

ralstaben baron Axel Rappe. Denne hänvisade honom till kapten Jacques Lagercrantz, som blev livligt intresserad för den sak som Fermaud representerade, och på dennes uppmaning deltog han i den världskonferens för K. F. U. M., som hölls på sommaren 1884 i Berlin. Därifrån återkom han än mer hänförd för bildande av en förening i Stockholm. I professor Ferdinand Schulthess, den kände lexikografen, fann han en varmhjärtad medarbetare som genom deltagande i föreningsarbete i Paris, Moskva och Uppsala samt genom sin egenskap av sekreterare i den sammanslutning av Kristl. Ynglingaföreningar i Sverige som ägde bestånd åren 1877 och 1878, förvärvat god insikt och erfarenhet i K. F. U. M.-rörelsen. De fingo stöd av flera officerare och andra ämbetsmän samt av pastorerna i engelska, franska och tyska församlingarna. Efter några förberedande överläggningar beslöts bildande av en förening på grundval av den s. k. Pariserbasis. För att än mer markera föreningens samband med K. F. U. M:s världsförbund och emedan man från början ville gå bönen väg, beslöts att förlägga föreningens stiftande till den första dagen av den bönevecka som sedan en lång följd av år iakttages inom detta förbund, nämligen den andra söndagen i november, som detta år inföll på den 9:e.

Lokal förhyrdes i Franska Reformerta församlingens fastighet 13 Humlegårdsgatan. En god inblick i situationen ger följande skildring författad av en bland de få ännu kvarlevande av dem som voro med från början f. d. trafikdirektör Gustaf Welin, som inom kort övertog sekreterarskapet efter kapten Lagercrantz och kvarstod på denna post till dess denna besattes med anställd tjänsteman. Han skriver: »Föreningen hade icke existerat många veckor, då undertecknad efter påstötning av några goda vänner till både föreningssaken och mig personligen vann inträde som medlem. Föreningslokalen var, ehuru mycket trevlig, rätt oansenlig och sällskapet litet — till icke ringa del bestående av några varmhjärtade, för Guds och de ungas sak nitälskande damer, som tjänstgjorde som värdinnor vid den dagliga téserveringen — och bland de jämförelsevis fåtaliga unga männen förmärktes, särskilt vid de sällskapliga sammankomsterna, en viss, om jag så må säga, svensk blyghet och tafatthet. Emellertid fanns det i anordningarna mycket som kunde tilltala ett icke så svårigen entusiasmerat ynglingasinne, och för egen del minnes jag särskilt, huru livligt det slog an på mig att se schemat över bibelsamtalen upptaga personer från olika kyrkliga områden, statskyrkopräster sida vid sida med baptist- och metodistpredikanter, waldenströmare m. fl. såsom inledare. Vår franskfödde ordförande, professor Schulthess och tyske vice ordförande, kyrkoherde Kai-

ser, förlänade genom sina personligheter en slags mycket älskvärd internationalitet åt föreningslivet som även i övrigt präglades av en viss förfining. Härtill bidrog naturligen i icke ringa mån den nyss omnämnda insatsen av bildade damer. Flera högre och lägre officerare deltog med värme och iver i startandet av verksamheten, och i ett utkast till stadgar, som dock icke fastställdes, angavs, att föreningen närmast var avsedd för unga män ur de bildade klasserna. Årsavgiften var också under det första året bestämd till ett så jämförelsevis högt belopp som 20 kr.»

Om än, enligt samma källa, det största utrymmet på programmet ägnades åt *b i b e l s a m t a l e n*, saknades ingalunda ansatser till kulturella arbetsgrenar. Vid det första tillfälle, då föreningen framträdde inför den stora allmänheten — vid ett föredrag av kyrkoherde Kaiser i Vetenskapsakademiens hörsal den 29 jan. 1885, heter det: »Denna förening vill icke vara en uppbyggelseförening i exklusiv bemärkelse; den bygger sin verksamhet på kristendomen såsom den enda källan till allt mänskligt gott, men denna verksamhet sönderfaller i flera olika grenar såsom föredrag på olika det mänskliga vetandets områden, idrotter m. m. Den vill visa att kristen-

Huset n:r
2 Kungsgatan.

Läsrummet n:r 2 Kungsgatan.

domen är den sanna optimismen eller glädjens filosofi, i det dess bekännare bland de unga männen kunna med helt och fullt intresse ta del i det mänskliga kulturarbetet.»

Den första årsberättelsen uttrycker beklagande av att föreningen i följd av lokalens beskaffenhet och läge icke kunnat upptaga gymnastik på sitt program.

Det dröjde emellertid icke länge förrän detta önskemål kunde förverkligas. En av styrelsens medlemmar var grundläggaren av och rektorn för Ateneum för flickor *J o h. L ö f v é n*. Han stod i begrepp att för skolans räkning uppföra en byggnad med adress 2 Kungsgatan, belägen just där nu Sveavägen korsar nämnda gata. Han erbjöd sig att i denna byggnad reservera utrymmen för föreningens sällsapsrum. De jämväl behövlige gymnastik- och samlingsalarna ävensom en del lektionsrum skulle båda institutionerna använda i hälftenbruk, skolan om förmiddagarna, föreningen på aftnarna.

Denna anordning trädde i funktion redan på hösten 1885. Såsom ledare av gymnastiken var föreningen nog lycklig att vinna d. v. löjtnanten, sedermera överste G. W. von Heideman, som i denna egenskap kvarstod i flera år, varunder han gjorde sig mycket omtyckt av gymnasterna.

En annan verksamhetsgren, som i de nya lokalerna kunde få en utveckling som varit omöjlig i de äldre, var biblioteket. Härom skriver Gust. Welin: »Ett bibliotek bildades huvudsakligen genom gåvor in natura av föreningsmedlemmar. Katalogiseringen kunde på grund av medlemmarnas verksamhet under dagens lopp icke ske annat än mellan 6 och 8 på morgnarna och då vanligen under muntert glam. Ledningen härav omhänderhades av med. d:r Henrik Berg» — en annan av de få överlevande »veteranerna», liksom Welin själv nu medlem av »föreningsrådet».

Nu togo också andra verksamhetsgrenar större fart såsom: föreläsningar i skilda ämnen, undervisningskurser i olika språk, sångövningar, ledda av musklärare Sigfrid Laurin samt diskussioner över allmänna ämnen.

Utåt verkade föreningen genom vad som på den tiden kallades »fattigbjudningar», och framåt blickade man också, såsom framgår därav att man den 24 maj 1888 tillsatte en byggnadskommitté. Den mångsidigare verksamheten samlade till föreningen en yngre kategori — i synnerhet som årsavgiften nu sänkts till 10 kr. Medelåldern av de 1884 inskrivna var 34,3 år, men sjönk gradvis till 24,04 under förra delen av 1888.

II. VÄRLDSKONFERENSEN OCH DESS FÖLJDER.

1883—1893.

Sistnämnda år, 1888, blev ett märkesår i föreningens historia. Den världskonferens, som skulle följa på den ovan omtalade i Berlin, var utsatt att hållas i Edinburgh, men den politiska horisonten företedde sådana hotfulla tecken på den engelska sektorn att det ansågs oklokt att fullfölja planen. Då vågade Stockholms-föreningen, främst dess trosfrimodige och självuppoffrande ordförande, Schulthess, det djärva steget att inbjuda konferensen till Sveriges huvudstad. I Genève var man tacksam för detta erbjudande men tillika tveksam: skulle denna så unga förening förmå att bära en så tung ansvarsbörda? Och vidare: Stockholm ligger

Världskonferensen 1888 framför Drottningholms slott.

ju *mycket* långt bort. Skulle en konferens där vinna den önskvärda anslutningen?

Utgången visade att dessa betänkligheter voro ogrundade. Det blev den talrikast besökta av alla dittills hållna tio världskonferenser, och om dess lyckliga förlopp föreligga de mest entusiastiska uttalanden från alla håll. En bidragande orsak härtill var det utomordentligt välvilliga intresse som visades saken av konungen och av den stora allmänheten och ej minst av tidningspressen. Så kom det sig att K. F. U. M. med ens blev uppmärksammat och känd i vidaste kretsar. Detta intresse visade sig utöver hela landet i önskan att bilda föreningar i en mängd städer, men i närmaste hand blev det Stockholms-föreningen som fick skörda vinsten av sitt djärva trosmod.

Om sådant mod vittnade också den omedelbart efter konferensen vidtagna åtgärden att anställa en heltidssekreterare, nämligen den som nu för pennan. Jag minns mycket väl det första månadssamkvämet efter världskonferensen. Det var i slutet av september. Ämnet för det föredrag, som vanligen ingår i programmet, var icke något särskilt lockande, men hörsalen var proppfull, och då efteråt tillkännagavs att anmälningar för inträde i föreningen kunde göras omedelbart, var det icke mindre än

Överste Emil Melander.

Ingenjör Olof Kjellström.

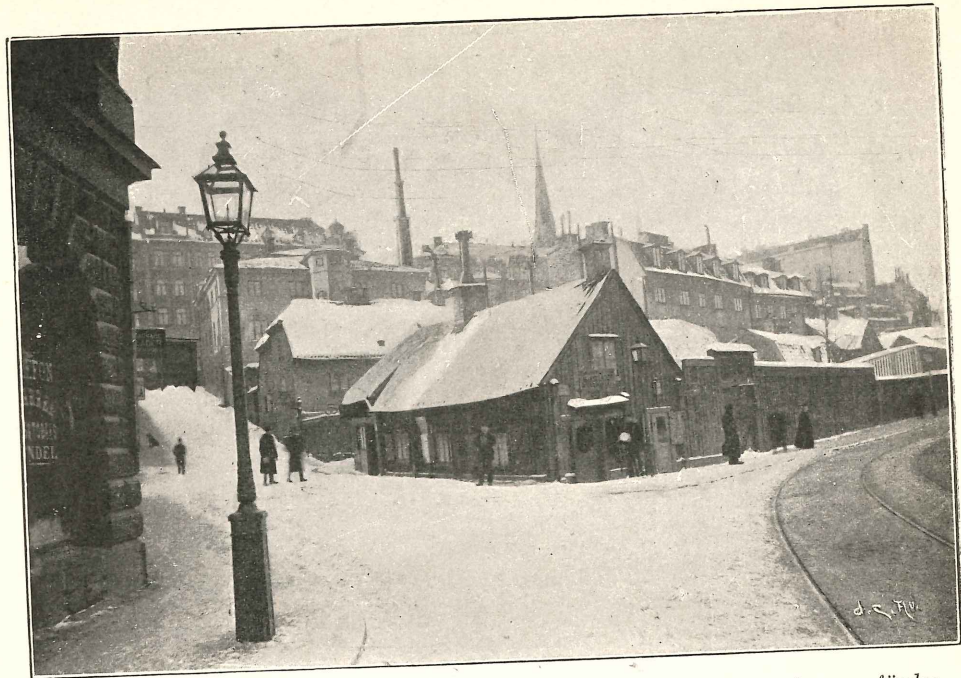
Överstelöjtnant H. A. von Koch.

Grosshandlare Patrick Graham.

ett sextiototal unga män som antecknade sig. Nu började ett sjudande liv som snart krävde nya uttrycksformer, under det att de redan förefintliga fylldes med nya krafter. Årsberättelsen omtalar att elva kommittéer handhade ledningen av de olika verksamhetsgrenarna. Självfallet växte i samband härmed inkomst- och utgiftsstaten. Någon lysande ekonomi har föreningen aldrig haft. Dess första uppsättning av möbler anskaffades av ett konsortium som 1889 efterskänkte ungefär hälften av sin fordran. Återstoden täcktes genom en insamling, som även avlägsnade en del andra skulder. Kassaförvaltarens ämbete blev nu mer maktpåliggande än förr. Till denna post kallades redan 1887 ingenjör Olof Kjellström, som blivit medlem den 10 mars 1885 och som med osviklig trohet och kärlek till sin uppgift kvarstått som kassaförvaltare alla dessa 47 år och alltjämt utför denna kärlekstjänst.

Nu började också gåvor inflyta till den påtänkta byggnaden. Jag minns så väl, hur jag mottogs av brukspatron Hugo Tamm, då jag infann mig hos honom för att fråga, om han ville lämna ett bidrag. Jag omtalade, att vi hoppades att ett tjugutal personer skulle befinnas villiga att lämna 5,000 kr. var. »Och nu vill ni att jag ska bli en av dem?» sade han. »Det är jag gärna med om.» Under sådana förhållanden är det ett nöje att uppträda som tiggare. En som i detta avseende var outtröttlig var grosshandlare Patrick Graham, som vid denna tid under en följd av år var finanskommitténs ordförande. Men även andra voro i verksamhet, och alla buro vi saken på bedjande hjärtan. Ur 25-årsberättelsen må anföras: »Jag minns, hur vid ett bönemöte en söndagsmiddag vi häpnade inför djärvheten hos en bedjare som önskade 10,000 kr. Såsom så ofta annars fingo vi erfaras, att Gud giver utöver vad vi bedja. Icke många månader därefter överraskades vi (i början av 1891) med underrättelsen att av de stora donationer, som gjorts av herr David Carnegie, ett belopp av 20,000 kr. tilldelats vår förening såsom grundplåt till en byggnadsfond med villkor dels att föreningens verksamhet fortsattes efter samma principer som dittills, dels att uppförande av en byggnad begyntes inom de närmaste åren.»

Hörnet av Birger Jarlsgat.—Snickaregat. innan föreningsbyggnaden uppfördes.

III. BYGGNADSTIDEN.

1894—1898.

Nu gällde det att finna en lämplig tomt. Såsom sådan utpekades av en för vår sak intresserad kommunalman (min far, som var ordförande i en avdelning av drätselnämnden), den tomt, på vilken vår byggnad nu står. Förslaget prövades från alla möjliga synpunkter. Bl. a. utprickades på en karta alla medlemmars bostäder och andra platser, till vilka hänsyn borde tagas, och uppdragna cirklar bevisade, att läget rent geografiskt taget verkligen var mycket centralt, om än det på den tiden föreföll rätt så avlägset och gatan, som gick där förbi, befann sig i ett allt annat än tilltalande skick.

Tomten tillhörde Stockholms stad och i januari 1892 gjordes ett köpeanbud, som emellertid icke antogs av stadens representanter, vilka i stället

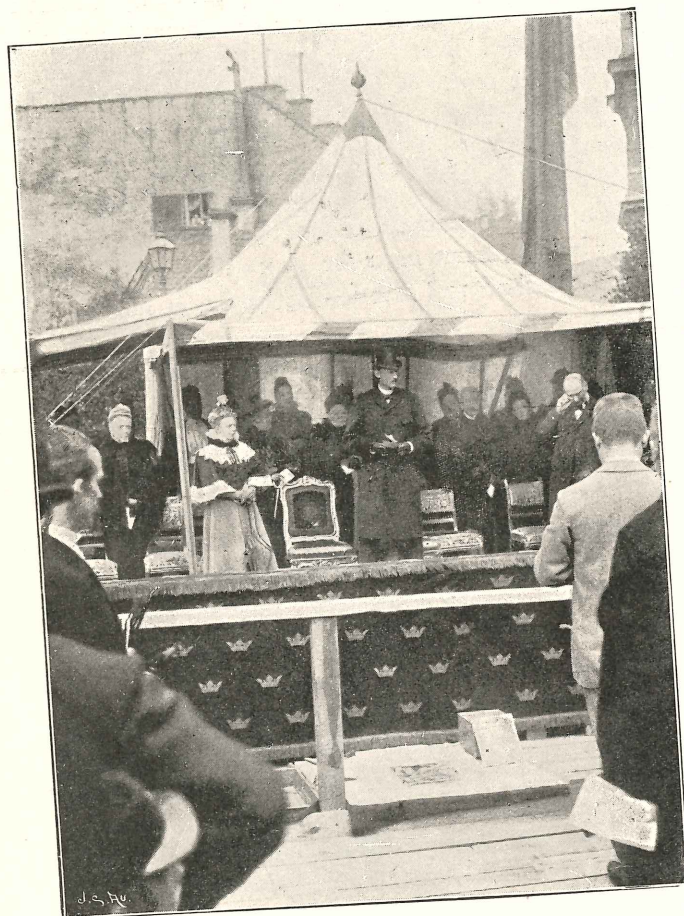
föreslog en tomt vid Regeringsgatan, icke långt ifrån Tegnérgatan. Då denna vid undersökning icke visade sig användbar för föreningens ändamål, återupptogs förhandlingarna om den först ifrågasatta med det resultat, att köp kom till stånd på för föreningen synnerligen förmånliga villkor den 13 mars 1894. Uppgörelsen innefattade att uppförandet av byggnaden skulle begynnas inom ett år efter tillträdet. Samtidigt tillkännagav rektor Löfvén att Ateneum inom kort skulle behöva åtminstone en del av de utrymmen som föreningen disponerade i dess byggnad. Dessa sammanträffande omständigheter utgjorde en tydlig signal, att vi borde gå framåt med byggnadsplanerna. Vägen visade sig också vara banad. Våra framställningar om bidrag möttes på de flesta håll med den största välvilja. Konung OSCAR och drottning SOPHIA lämnade 5,000 kr. Prinsen och prinsessan BERNADOTTE bidrog med lika belopp i form av en diamant, som vid försäljning inbragte nämnda summa. Detta var ingalunda det enda bevis på offervilligt intresse som vi fått mottaga från prinsparets sida. I helg och söcken deltar prinsen i verksamheten, ej minst i bibelsamtalen och har alltid något av verkligt värde att giva. Bland de många som kraftigt stödde byggnadsföretaget bör med stor tacksamhet nämnas direktör J o h n B e r n s t r ö m, som både då och vid många andra tillfällen lämnade — oftast anonymt — ansevärliga belopp, samt ingenjör A x e l W e l i n, som dels ur egen ficka, dels genom insamling i London åstadkom ej mindre än 20,000 kr.

Den 1 april 1895 överlämnades tomten till föreningen, och nu vidtog ett grundläggningsarbete som visade sig svårare än man från början beräknat, i det att en del av området var berg, som emellertid sluttade ganska brant ned i den gamla Träskfloden, där det var långt till fast botten. Här bistod oss vår kassaförvaltare ingenjör Kjellström med sin sakkunskap och sina förbindelser. Äntligen hade vi kommit så långt, att den officiella grundstensläggningen kunde äga rum. Konung Oscar hade godhetsfullt lovat förrätta denna ceremoni, men då han genom en oförutsedd resa blev hindrad, intogs hans plats av prins CARL, som den 15 juni 1895 utförde denna handling.

Under exempellöst gynnsamma väderleksförhållanden bedrevs byggnadsarbetet efter arkitekt J. L a u r e n t z's ritningar av byggmästare L a r s Ö s t l i h n under kontroll av ingenjör K. V. H a v e r m a n, alla tre aktiva medlemmar av vår förening. Det fortskred så att böneveckan i november 1896 kunde firas med möten i Norrlandssalen, som dock tedde sig i ganska ofullbordat skick. Då såväl den som de övriga loka-

lerna i bottenvåningen och våningen 1 tr. upp färdigstälts, var det slut på de för bygget disponibla medlen, och det beslöts att göra en paus till dess tillräckliga bidrag inlutit för avslutande av de övriga utrymmena, särskilt hörsalen och gymnastiksalen. Detta mål nåddes så att hela byggnaden kunde få sin invigning den 21 april 1898, då H. M. konung OSCAR höll det tal som finnes anbragt med hans egenhändiga namnteckning i vår nyligen omskapade Norrlandssal och som lyder:

»Blive detta ett gott och kärt hem för svenska ynglingar, en plantskola till danande av ädel karaktärsfasthet hos svenske män. Gudsfruktan och tro må inom dessa murar råda främst, hållas högst av allt, men ock därjämte övas alla kristliga dygder. Mätte människokärlek, fosterländskhet

Grundstensläggningen.

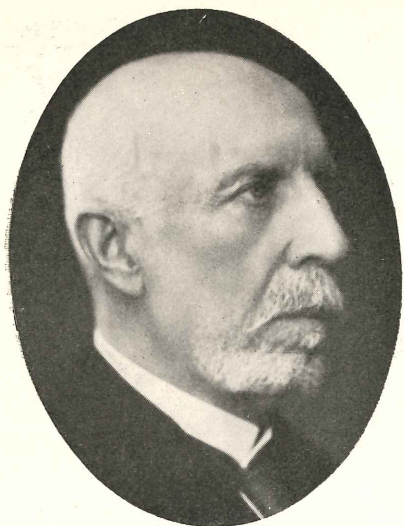

Föreningsbyggnaden.

samt vördnad för överhet, för lag och rätt troget vårdas av de unga. Äntligen, men ej minst, må städse ärligt sanningsökande och välvillig fördragsamhet här giva varandra handen. Då skall helt visst hemmet gå en lyckosam framtid till mötes och den verksamhet, som från i dag därinom övas, ej sakna Guds välsignelse. Ske alltså!»

Det är vår förvissning att de här uttalade tankarna verkligen varit ett rättesnöre för den verksamhet, som under de sedan dess gångna trettiosex åren utövats, och det är vår innerliga önskan och bön att de alltjämt må troget tillämpas under år som komma.

Den omständigheten att här så stort utrymme ägnats åt byggnaden får icke anses innebära, att vi för dess skull skjutit åt sidan föreningens egentliga uppgifter. Tvärtom försiggick jämsides med strävandet för byggnaden

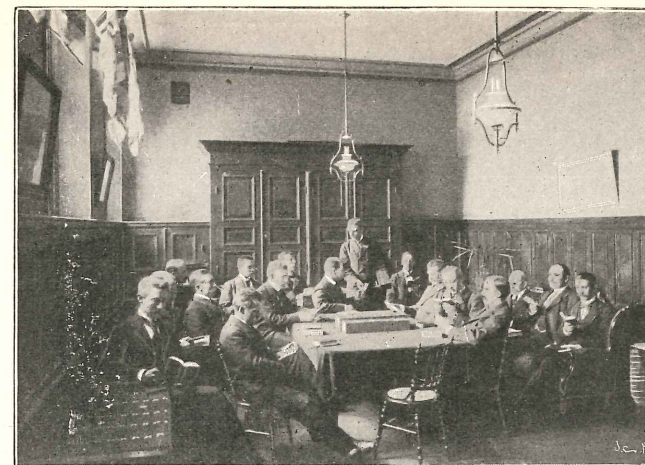
Prinsen och Prinsessan Bernadotte.

en kraftig utveckling av verksamheten, varom vi här endast kunna lämna antydningar genom att uppräknat en del nydaningar, vilka var för sig rätteligen skulle kräva åtskilliga sidor i denna berättelse, om bilden av själva arbetet och av dem som med stor trohet och självupppoffring utfört det, skulle tecknas i någorlunda livfulla drag.

För att gå tillbaka till tiden närmast efter världskonferensen är då först att märka från 1889 begynnelsen av *pojkarbetet* under form av »Ynglinga-avdelningens bibelsamtal», vilket 1893 fick en fastare organisation med särskild föreståndare. Samma år (1889) trädde dels *bostadsansvningen*, dels *platsförmedlingen* i verksamhet. Båda sköttes av kommittéer, vilkas medlemmar offrade mycken tid och omsorg åt uppgiften, såsom framgår bl. a. därav att vissa år så många som 300 bostäder anmäldes och 600 unga män gjort förfrågningar efter bostäder. Platsförmedlingen har aldrig fått en motsvarande omfattning. Uppgiften är ju också väsentligt vanskeligare och kräver särskilda kvalifikationer. Dock är det icke så få unga män som under årens lopp fått anställning genom vår förening, och många äro de goda vitsord som lämnats av principaler om de biträden som de erhållit genom oss.

Missionsintresse hade alltifrån början haft hemortsrätt inom föreningen. Nu fick det ett särskilt organ i den missionskommitté som allt-

jämt är verksam och som under årens lopp hop-samlat ganska an-senliga belopp till underhåll för den ene eller andre mis-sionären, för vilken föreningen — van-ligen i samarbete med Uppsvenska distriktet av K. F. U. M. åtagit sig vissa förpliktelser. Dessutom ha kol-lekter till förmån

Bibelsamtal i Blekingerummet.

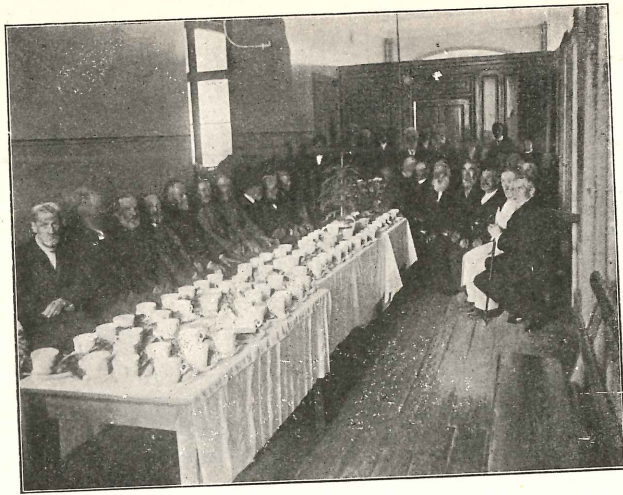
för olika missionsorganisationer upptagits vid de i regel varje månad anordnade missionsaftnarna. Slutligen må i detta sammanhang omnämnas, att av föreningens medlemmar närmare ett tjugutal utgått som missionärer, för-nämligast till Kina men också till andra fält.

Det är emellertid icke blott den yttre missionen som samlat intresse och understöd, även vad man stundom kallar »inre missionen», stundom

»social verksamhet», har vunnit beaktande. Under det år, med vilket vi nu syssla, 1889, övertogs denna verksamhetsgren, som förut tagit form av »fattigbjudningar», av en särskild kommitté benämnd »besöks-kommittén», vars uppgift väl närmast var att uppsöka sjuka medlemmar, men som snart började besöka stadens sjukhus och

Far- och sonmöte.

Besök å ett
ålderdomshem.

ålderdomshem, varvid anordnades kaffebjudningar med religiösa anföranden och sång. Nu mera uppgår antalet gäster vid dessa tillfällen till mer än 4,000 om året. Denna kommitté är en bland de mest nitiska och uppoffrande inom vår förening. Den förtjänar allt det stöd den kan få. Skulle den nödgas inskränka eller avbryta sin verksamhet, skulle många av de sjuka och åldriga bittert sörja.

Alltifrån början av föreningens tillvaro hade diskussioner förekommit. Nu bildades en särskild diskussionskrets. Jag minns ganska väl, hur det kom sig. Vid en diskussion var det en yngre medlem som begärde ordet, men rösten stockade sig i halsen, och han satte sig utan att ha kunnat göra något inlägg. Efteråt hemställde han om anordnande av diskussioner i en mera förtrolig krets, där man inte behövde känna sig generad, om man misslyckades och där man kunde förvärva vana vid offentligt uppträdande. Sagt och gjort. Den 27 november 1889 grundades Diskussionskretsen, vars öden och erfarenheter under de första två decennierna av dess tillvaro utförligt skildrats i en särskild, 1909 utgiven festskrift ävensom i dess under en följd av år (1895—1900) utgivna årsskrift »Kretsaren». Festskriften omvittnar det gagn som deltagarna haft av »Kretsen», i det att ganska många med den färdighet i talets konst som de där vunnit, förvärvat plats i skilda kommunala representationer.

Föreningen som sådan består sig fr. o. m. 1889 med en egen tidning: »Månadsbladet», som fr. o. m. 1893 fått till följeslagare vid sina besök hos samtliga medlemmar »Förbundet», organ för Förbundet

mellan Sveriges K. F. U. M.» eller som den sedan 1921 kallas »Sveriges Unge Män». I förlitande på att härigenom medlemmarna erhålla de under rättelser de behöva om föreningsarbetet i stort har Månadsbladet inskränkt sig till att behandla endast sådant som rör vår egen förening, varjämte det i varje nummer innehåller en kort betraktelse. För den villighet, varmed författarna till dessa ställt sina pennor till förfogande, bör också här ett varmt tack uttalas.

Från 1889 är slutligen att omtala, hurasom musikintresset under ledning av musikdirektör Melcher Ekblom vunnit en sådan anslutning, att föreningen vågade sig på att giva en konsert i Vetenskapsakademiens hörsal, ett försök som slog väl ut oaktat influensan eller, som den då kallades, »ryska snuvan», då gjorde sitt intåg i vårt land och hotade att i sista stund omintetgöra hela företaget. Ledningen av föreningskören övertogs 1894 av direktör Hugo Lindqvist, som ju lyckades av den göra en av landets främsta.

Minnena från 1890 knyta sig förnämligast kring grundandet av »Filialen å Söder» (den 9 april). Det var fil. o. med. d:r Henrik Berg som kom fram med förslag härom, och det vann anklang både på Norr och på Söder. Från början lade man särskilt an på föreläsningsverksamhet, och för att leda den och verksamheten i övrigt blev en heltidssekreterare anställd. Sin första lokal fick filialen i Brödrarförsamlingens hus vid Högbergsgatan. Ombyte av lokal företogs flera gånger tills numera, sedan filialen 1927 blivit självständig förening, den funnit ett stadigvarande hem i en anseelig fastighet med adressnummer 71 Götgatan, som för ändamålet inköpts.

Inom huvudföreningen utvidgades undervisningskurserna, som dittills omfattat engelska, franska och tyska, stenografi och bokföring samt handelskorrespondens, med en kurs i kommunallagstiftning under ledning av den sedan namnkunnige professor Gustav Sundbärg och en i praktisk lagkunskap under ledning av sedermera sekreteraren i Kommerskollegium, C. L. Wernstedt, en av föreningens tidigare medlemmar och en av de få ännu kvarlevande av dessa. Ett par år senare tillkommo kurser i hälsolära och samaritkurser.

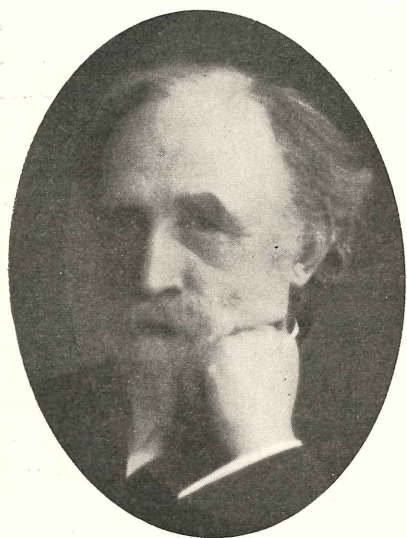
De händelser, som särskilt markera 1891, tillhöra båda tiden i början av november. Den ena var den första Gustav Adolfs-festen — en av de första om ej den första av detta slag, som överhuvudtaget firats. Den ägde rum i Tyska kyrkan. Talare var professor Carl Norrby och solosångare — John Forsell; detta var hans första framträdande inför offentligheten.

Marinöverkommissarie J. E. Dahlin.

Hovrättsråd Sv. Almqvist.

Fil. o. med. d:r Henrik Berg.

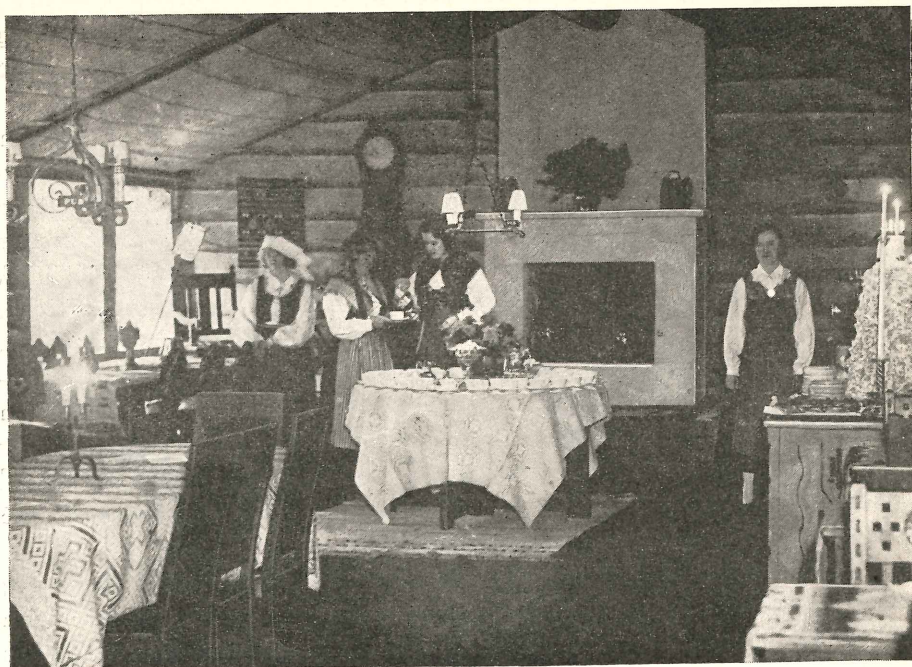
Sekreterare C. L. Wernstedt.

Den andra märkliga händelsen var den första höstmarknaden. Tanken kom till oss från Berlin, där man — med rätta — resonerade så att, då föreningen i huvudstaden tar hand om unga män som komma från alla delar av landet, har den en viss rätt att förvänta understöd från landsorten. Om detta gives i form av skördeprodukter, behöver det inte bliva betungande. Då dessa produkter säljas till stadsbor, gör man dessa blott en tjänst. Att en tjänst göres åt föreningen framgår tydligt nog av det faktum att höstmarknaderna sammanlagt tillfört den ett belopp av kr. 279,883:33. Bakom dessa siffror ligger ett oerhört arbete som med den största trohet utförts främst av Damkommittén, som även på en mängd andra sätt tjänat vår sak under ledning av sin hedersordförande prinsessan EBBA BERNADOTTE och sina ordförande, friherrinnan Jacqueline von Koch (1889—1922) och fru Helma Kjellström (1923—). För allt detta känna vi behov att även här uttala vårt varmaste tack, vari jämväl innefattas de flitigt verksamma fem arbetskretsarna och den damkommitté som på liknande sätt bistår pojkvadlingarna.

Från detta och följande år daterar sig de yrkesmöten som länge nog intagit en uppskattad plats på föreningens program. Redan under första året av sin tillvaro tog den sikte på den yrkesgrupp som plägar betecknas som »servitörer». Det var emellertid först 1891 som möten för dem började anordnas på den enda tid, som för dem är möjlig, nämligen ett stycke efter midnatt. Man behöver endast vara med om ett sådant möte och mottaga några av de tacksamhetsbetygelser, som frikostigt består anordnarna, för

Höstmarknaden i Norrlandssalen.

»Storstugan» vid höstmarknaden 1933 i Norrlandssalen.

att inse, huru uppskattade de äro. De äro också de yrkesmöten som överlevat den första depressionen och andra hotande faror. Annars ha under de senaste åren de flesta av dem måst nedläggas av brist på medel. Det är icke så få yrkesgrupper, med vilka vår förening trätt i beröring antingen endast genom julfester eller genom periodiska möten eller rent av genom organiserade »a v d e l n i n g a r». Av det senaste slaget äro poliser, järnvägsmän och örlogsmatrosor. Dessa avdelningar ägde bestånd från 1892 flera eller färre år framåt, den sistnämnda under ledning av numera ministern i London, friherre Erik Palmstierna. Grupper, för vilka endast hållits julfester, äro: spårvägsmän, brandmän, postmän, renhållningspersonal och (jämfte ovan omtalade avdelning) järnvägsmän. Härtill komma — med periodiska möten fr. o. m. 1893: elever vid Byggnads- och Maskinyrkeskolorna, elever vid Musikaliska Akademien, och fr. o. m. 1894 studerande vid Tekniska Högskolan, Karolinska Institutet och Stockholms Högskola. Under intryck av Nordiska Studentmötet med kristligt program i Vadstena 1895 och det därvid bildade Kristliga Studentvärldsförbundet slöto sig en

Friherrinnan Jacqueline von Koch.

Fru Helma Kjellström.

del studenter vid dessa institutioner samman till avdelningar som 1902 uppgingo i Stockholms Studentförbund.

1893 var ett även i andra avseenden initiativrikt år. Då bildades — under intryck från den vid denna tid synnerligen blomstrande Berlin-föreningen — en »V i t a K o r s - a v d e l n i n g» med uppgift att bistå unga män i deras kamp för sedlig renhet. Alltjämt anordnar denna avdelning föredrag till sexuell upplysning en gång i månaden under terminerna.

Det året inrättade föreningen sitt första s o m m a r h e m. Det var mycket litet och anspråklöst och egentligen att betrakta som ett försök. Det var inrymt i ett par rum å Johannelunds Missionsinstitut. Men det visade sig motsvara ett behov och banade vägen till vad som under 27 år förblev vårt sommarhem: Margretelund strax bredvid.

Ännu en välfärdsanordning daterar sig från 1893, nämligen s j u k k a s s a n. Den organiserades från början så att den skulle erbjuda de yngre åldersgrupperna större förmåner än de äldre. Fr. o. m. 1928 har den övertagits av Förbundet mellan Sveriges K. F. U. M. Till medlemmar har tills dato utbetalats kr. 41,760: — i sjukhjälp.

Från 1893 daterar sig än vidare en verksamhetsgren som nu mera bedrives i samarbete med Oscars församling, nämligen f r i l u f t s m ö t e n. Till en början höllos de vid Haga. Där upplevde de en glansperiod, då

samtliga kristliga ungdomsorganisationer i Stockholm samverkade med oss för att på midsommardagen årligen 1906—1920 hålla riktiga stormöten, där åhörarskaran kunde uppgå till 8—10,000. Senare började vissa av dessa ungdomsföreningar anordna separata midsommarfester, vadan organisationen sönderbröts, och vår förening övergick till att hålla sina möten på Djurgården. Där hade vi f. ö. redan 1897 under utställningen hållit friluftsmöten. Under utställningen spredos dels genom föreningens försorg, dels genom Förbundet tusentals småskrifter. Detta gav ny fart åt den redan 1892 inrättade inbjudningskommitténs verksamhet. Den hade till uppgift att på gatorna bland unga män utdela i främsta rummet inbjudningar till föreningens i regeln söndagliga evangelisationsmöten för unga män, dels Månadsblad och andra meddelanden om föreningens verksamhet. Uppgiften var ingalunda alltid lätt, men just därför kanske den var så mycket mer fostrande. Ett faktum är att flertalet av de medlemmar som blivit missionärer tjänat i denna kommitté.

Året 1895 betecknas av två nyheter, båda mer eller mindre på det estetiska området. Den ena bestod i utgivande av en jultidning benämnd »G o d J u l!». Den var då och några år framåt en jultidning i det format som alltjämt brukas av en del förlag. Vi hade den stora förmånen att få mottaga bidrag av konung Oscar och av Viktor Rydberg. Den konstnärliga utstyrseln blev också genom medverkan av artister inom föreningen fullt värdig. Fr. o. m. år 1901 övergick den till bokformat. Den redigerades åren 1903—13 av pastor O. M a n n s t r ö m. Den utgavs senare på J. A. Lindblads förlag med överste Emil Melander som redaktör.

Den andra nyheten var bildandet av en orkester som först stod

Samkväm för
servitörer.

under ledning av notarien J. Blavier och sedan under nio år av musikdir. Hugo Lindqvist, som efterträddes av musikdir. Gunnar Berggren. Vid årshögtider och många andra tillfällen beredde den oss och allmänheten mycken glädje och njutning.

IV. I DEN NYA BYGGNADEN.

1899—1913.

De ökade utrymmena och förbättrade anordningarna i den nya byggnaden kommo i främsta rummet pojkarbetet och gymnastiken till godo. Redan 1894 hade till Ynglingaavdelningen fogats en Gossavdelning. Nu företogs en omorganisation med en nedre ynglingaavdelning för åldersgruppen 12—14 år och en övre för 15—17-åringar, och en avlönad föreståndare anställdes: Vilh. Broman, numera syssloman vid Rosenlunds ålderdomshem och alltjämt en trofast medlem av vår förening. Nu blev det möjligt att erbjuda jämväl Y. A:s medlemmar tillfälle till gymnastik och lekar. Till ordförande i den kommitté som hade ledningen av Y. A. om hand, valdes 1898 grosshandl. David Holmblad, som alltjämt med intresse omfattar denna gren av vår verksamhet, om än han företrädesvis specialiserat sig på den del av pojkarbetet som omfattar scouting. Som ordförande i Y. A. kvarstod han i 11 år och efterträddes av resesekreterare Emil Winqvist, som ägnade denna verksamhetsgren en rörande omsorg. Han var den som införde scouting inom K. F. U. M., t. o. m. innan denna rörelse vunnit mera allmänt beaktande.

Utrymmet tillåter icke att ingå på de många arbetsformer, vari pojkaavdelningens verksamhet utgrenat sig, eller de olika etapper, varigenom den nått fram till sin nuvarande omfattning: 850 medlemmar fördelade med 459 på Gossavdeln., 192 på Y. A. och 199 på scouting. Verksamheten bedrivs icke blott inom Centralföreningens byggnad, utan på ett tjugutal andra platser i staden och i förorterna. En stor del av förtjänsten om denna utbredning till förorterna liksom om anordnande av det permanenta sommarlägret å Ingarö (fr. o. m. 1923) samt av regelbundet återkommande vinterläger, tillkommer herr Carl Gustav Voss, som tillträdde sin befattning såsom »pojkskreterare» 1921 och avgick 1933 för att bliva Gävle-föreningens sekreterare. Tidvis har han vid sin sida haft en sär-

Y. A:iter på utfärd.

måste vara förlagd till Ateneum, under det att all annan verksamhet hade sitt centrum i den nya byggnaden. Det var därför ett starkt känt behov som fylldes, då den nya gymnastiksalen kunde tagas i bruk. Utvecklingen inom denna verksamhetsgren tog särskilt stark fart sedan den till ledare fått kamrer Sixten Anderson. Han hade intill 1905 varit med som »man i ledet» på samma gång han gjort en värdefull insats i det allmänna föreningsarbetet, bl. a. såsom medlem av Mottagningskommittén. På våren närmaste år blev den dåvarande gymnastikledaren nödsakad att lämna Stockholm för ett militärt uppdrag. Då erbjöd sig Sixten Anderson att leda övningarna, och han blev så omtyckt, att gymnasterna, då hösten närmade sig, petitionerade om att få ha honom kvar. Han blev kvar och har blivit kvar nu snart i trettio år. Om hans skicklighet och uppoffrande

De yngsta i K. F. U. M. — G. A:iterna.

skild sekreterare för scoutarbetet, inom vilket vackra framsteg gjorts ej minst genom insatser från fil. mag. Hugo Cedergren, vår nationalsekreterare och scoutchef (sedan år 1934, tidigare vice scoutchef).

Gymnastiken hade lidit åtskilligt under den tid, då den alltjämt

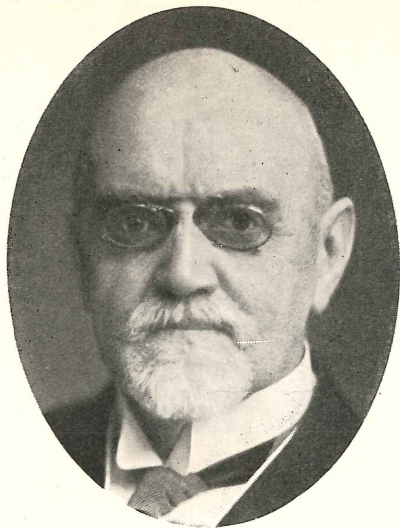
En scoutpatrull.

uthållighet i fullgörandet av sitt ständigt mer omfattande värv är det överflödigt att tala, ty det är allmänt känt i vår stad och vårt land, ja, i ganska vida kretsar jämväl i andra länder. Vid många tillfällen ha önskningsuttalats om utvidgning av gymnastiksalen och därtill hörande utrymmen. Tyvärr stöter detta på oövervinneliga hinder i form av grundmurar m. m.

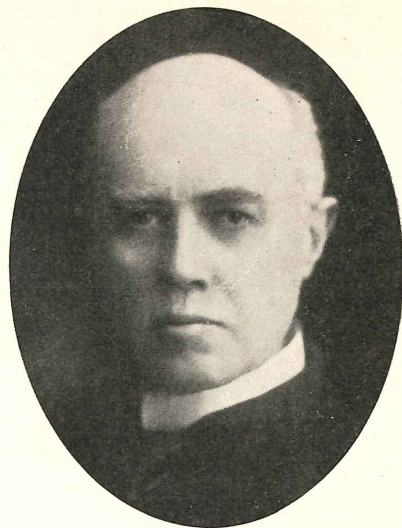
Inför den stora allmänheten framträdde våra gymnaster för första gången vid den Fosterländska Festen den 7 dec. 1908, då även vår manskör medverkade och därmed bidrog att förverkliga en tanke om samverkan mellan sång och kroppsövning som uttalats redan av P. H. Ling. Dessa fosterländska fester, vilkas program även omfattat anföranden av bemärkta personligheter, ha som bekant upprepats årligen under synnerligen glädjande anslutning från allmänhetens sida.

Då gymnasterna — särskilt »elittruppen» så börjat uppmärksammas, blevo de inbjudna att medverka vid en mängd fester anordnade av olika organisationer, som ville väcka intresse för fysisk fostran. Ja, då Sverige inbjöds att låta sig representeras vid uppvisningar i utlandet, föll vederbörandes val gång efter annan, senast i fjol, efter noggrann prövning i tävlan med en mängd andra gymnasttrupper, på de våra som också skördat det största beröm i Belgien, Danmark, England, Frankrike, Norge, Tjeckoslovakien och Tyskland, allt under ledning av sin beprövade Sixten Anderson.

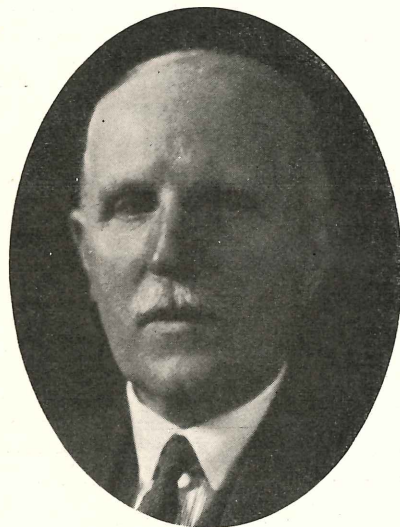
En i någon mån besläktad verksamhetsgren upptogs 1901 på initiativ av prins Bernadotte, som allt ifrån den tid, då han 1892 blev ordförande i Förbundet mellan Sveriges K. F. U. M., omfattat vår förening med ett aldrig svikande intresse, vilket tagit sig uttryck på en mängd olika sätt.

Musikdirektör Hugo Lindqvist.

Resesekreterare Emil Winqvist.

Kamrer J. E. Redell.

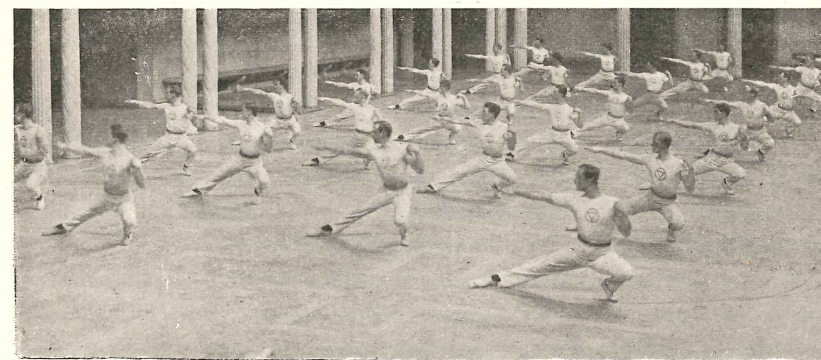

Kamrer Sixten Anderson.

Gymnasterna på Skansen.

Nu gällde det bildande av frivilliga sjukvårdskolonner. Hans tanke var den, att i händelse av krig behovet bleve stort av sådana utbildade och samövade grupper, så sammansatta att de kunde bringa icke blott lekamlig, utan även andlig hjälp åt krigets offer. Naturligtvis kunde dessa kolonner även med fördel komma till användning vid särskilda tillfällen i fredstid. Det praktiska genomförandet åtog sig, vad det militära beträffar, vår förste gymnastikinstruktör överste G. W. von Heide man

Uppvisning i Blå hallen.

Runda rummet.

och, vad det medicinska beträffar, en annan intresserad medlem, bataljonsläkaren d:r Nils Bellander. Saken fick en gynnsam utveckling, ja, anslutningen blev så stor och kraven på utrustning m. m. blevo så kända bara, att vi efter några år fingo överlämna fullföljandet åt de offentliga myndigheterna.

Då vi inköpte den tomt, där vår byggnad nu står, var en del därav gata, och vi måste förplikta oss att icke göra anspråk på denna del, förrän det var bekvämt för staden att avstå därifrån, och det dröjde — i följd av vissa komplikationer mellan staden och en fastighetsägare längre upp på gatan — ej mindre än tolv år innan det blev bekvämt för staden att låta oss börja bygga mot Birger Jarlsgatan. Enligt en redan tidigt uppgjord plan, inspirerad av en framgångsrik anordning i Berlin, skulle denna del av byggnaden användas till hotell och butikslägenheter. Då den sålunda borde giva en god avkastning, hyste man icke lika stora betänkligheter att gå lånevägen för att täcka byggnadskostnaderna. Men ett behov efter sällskapsrum för föreningens del hade upprepade gånger gjort sig gällande, och nu kom en frikostig donation — 50,000 kronor från bankir

och fru Carl Cervin — och möjliggjorde detta önskemåls förverkligande därigenom att »Runda Rummet» och »Ölandsrummet» kunde reserveras för föreningens räkning och försågos med synnerligen förnämliga möbler. Ett litet bönerum hade också inrättats.

Den tillbyggda delen av fastigheten invigdes i samband med firande av föreningens 25-årsfest den 28 april 1910, som H. K. H. KRONPRINSEN-REGENTEN hedrade med sin närvaro. Världsförbundets generalsekretäre Charles Fermaud var också med och höll ett anförande. Högtidstalare var f. d. statsrådet Hugo Hammar skjöld. Vi erhöilo en stor uppmuntran därigenom att rikliga gåvor inflöto, ofta åtföljda av de varmaste tacksamhetsbetygelser för allt det goda givaren fått mottaga genom föreningen.

Om intresse och förtroende vittnade också den lätthet, varmed aktie-teckningen i A.-B. Hotell Excelsior gick av stapeln, varvid föreningen skänktes det belopp som behövdes för att inköpa samtliga stamaktier och därigenom tillförsäkra föreningen ett avgörande inflytande på hotellets ledning.

Från detta år är att bl. a. anteckna Uppsvenska K. F. U. M.-distriktets första konferens i Stockholm och i samband därmed en mera energisk insats i detta förbunds verksamhet från vår förenings sida.

V. KRIGSÅREN 1914—1918.

Några medlemmar från vår förening deltog i världskonferensen i Edinburgh 1913 och i det internationella pojkleidaremötet i Oxford på försommaren 1914 och medförde från båda dessa sammankomster förhoppningar om en löftesrik utveckling av K. F. U. M. i hela världen.

Och så kom kriget och med det en ödeläggelse av alla sådana förhoppningar och av mycket av det som mödosamt uppbyggts under årtionden. Väl hystes av många en tanke om att lägets allvar och människornas lidanden skulle bereda väg för en väckelse eller åtminstone en upprepning av folklivet. Härom säger emellertid vår årsberättelse för 1914: »Hos oss har den första krigsmånadens allvarsstämning efterträtts av en sorglöshet, som är ganska oroväckande för var och en, som anser folkets sanna lycka och

framtida utveckling främst betingad av sann gudsfruktan och ett sparsamt och nyktert levnadssätt. Att vår förening och dess verksamhet icke kunnat förbli oberörda av ovan antydda förhållanden är uppenbart. En återblick på det senare halvårets företeelser inom föreningslivet ger vid handen, att kriget satt en ganska tydlig prägel därpå. Närmast är det den ökade krigsberedskapen som föranlett rubbningar i verksamheten. Ledare i olika grenar därav hava blivit utkallade, likaså ett stort antal av dem som pläga bevista möten, kurser, övningar och de olika kretsarnas sammanträden.

Den ökade krigsberedskapen öppnade för oss som förening nya verksamhetsuppgifter. De i staden och dess närhet förlagda landstormsmännen behövde något som motsvarade soldathemmen för de reguljära trupperna. Med vederbörligt tillstånd anbragte vi på samtliga förläggningsplatser anslag med inbjudan till **l a n d s t o r m s m ä n** att tillbringa sin lediga tid i våra lokaler och använda våra läs- och skrivrum. Vidare utdelade vi bland såväl reguljära som landstormsmän flera tusen exemplar av evangelierna, äldre årgångar av »God Jul» och andra skrifter. För dessa åtgärder ha vi fått mottaga såväl officiella som privata tacksamhetsbetygelser.»

Den omständigheten att vårt land förblev neutralt pålade oss förpliktelser mot de krigförande ländernas unga män, både **s o l d a t e r** och **k r i g s f å n g a r**. Försändelser från ett krigförande land till ett av motståndens länder måste förmedlas av någon i ett neutralt land. Bekant torde vara att vår världskommitté och våra broderföreningar i flera länder utförde ett storartat arbete ej minst i fånglägren. På vår lott föll nu att förmedla därmed sammanhängande korrespondens. Bl. a. vidarebefordrade vi på detta sätt tusentals brev och brevkort — ensamt under 1916 ej mindre än 36,000 — och utförde åtskilligt annat arbete till gagn för de av kriget hemsökta. Ehuru vår förening som sådan icke var omedelbart engagerad i »H. K. H. Kronprinsessans kommitté för krigsfångehjälp genom K. F. U. M.», kan den och dess verksamhet böra nämnas i detta sammanhang, emedan föreningens sekreterare även var sekreterare i denna kommitté och ledare av det arbete som av sju från Sverige utsända sekreterare utfördes i fånglägren i Tyskland, Österrike och Ryssland (Turkestan).

En verksamhetsgren som genom kriget fick en särskilt framskjuten ställning var **s j u k v å r d s k o l o n n e n**, vilken tillsammans med den utgrening därav, som kallades »2:dra kolonnen», då räknade 295 medlemmar. Dess tjänst togs i anspråk — dels vid särskilda tillfällen såsom bondetåget

Kärsö,
stora villan.

och president Poincarés besök, dels dagligen vid den tid, då den största tillströmningen av ryska flyktingar försiggick, då den oavbrutet utövade samaritverksamhet. De militära myndigheterna ställde även krav på kolonnerna i det dessa vid mobiliseringen på hösten 1914 fingo order att uppställa fem kadrer för att inom ett par dagar ställas till landstormens förfogande. Samtliga disponibla kolonnmedlemmar anmälde sig, så att ordern kunde utan svårighet utföras.

Detta år inrättades »f ö r e n i n g s r å d e t», vilket består av högst fem medlemmar valda av de aktiva och rådgivande medlemmarna på obegränsad tid. Valbara äro äldre, inom samhället kända män av beprövad erfarenhet i föreningens verksamhet.

Årsberättelsen för 1917 börjar med följande ord: »Ju längre kriget varar, desto starkare kännes dess tryck. Vi känna det alla i växande grad. Vi känna det, då vi sätta oss till bords och nödgas undvara mycket, som vi vant oss att anse som behövt, ja, nödvändigt. Vi känna det, då vi skola köpa oss kläder eller snart sagt vadhelst det vara må. Vi känna det, då vi tänka på vårt land och folk, dess inre och yttre förhållanden.» Detta tryck fick också vår förening som sådan känna, bl. a. i de oerhört stegrade kostnaderna för bränsle och andra förbrukningsartiklar. Men vi fingo också mottaga rikliga gåvor, förnämligast i följd av överste Melanders outtröttliga ansträngningar för att dels vinna nya understödande medlemmar, dels insamla bidrag för en gång. Det behövdes också väl, ty vi förlorade vid

Torpstugan å Kärsö.

den tiden en värdefull, regelbunden inkomstkälla, då Detthowska skolan lämnade oss för att taga i besittning egen byggnad.

De ekonomiska svårigheter, med vilka många unga män hade att kämpa särskilt under sin utbildningstid, föranledde några varmhjärtade medlemmar att 1917 sammansluta sig till ett »Ynglingavärn», som ännu äger bestånd och som enligt sin bestämmelse bidragit till att för skötsamma ynglingar möjliggöra utbildning för det levnadskall som deras begåvning anvisade dem. I ganska många fall ha dessa, då de börjat förtjäna något, återbetalat de medel som utlagts för dem, så att andra kunna komma i åtnjutande av samma förmån. Inalles ha under de gångna åren ett tiotal unga män genom Ynglingavärns förmedling

erhållit utbildning för sin livsgärning. Det härtill använda beloppet utgör kr. 22,810 : —.

En annan välfärdsanordning för unga män som tillhör krigets sista år är sommarhemmet å Kärsö. Väl hade sommarhemsverksamhet länge nog (fr. 1893) bedrivits, men i mindre skala och alltid under känslan av att vi kunde bli avhysta när som helst. Detta hot antog bestämd form, sedan Stockholms stad förvärvat Margretelund och började vidtaga åtgärder för att utnyttja det som industriområde. Då vi sålunda måste flytta,

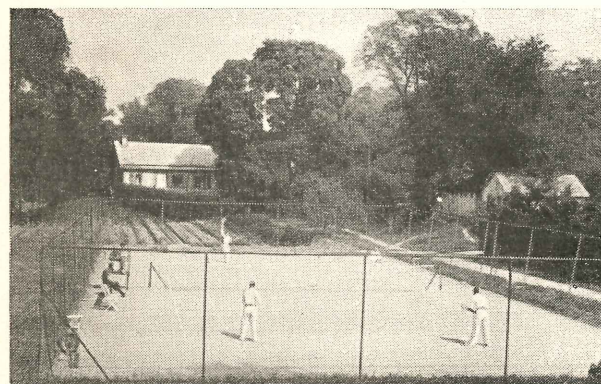
Sportstugan å Kärsö.

Morgonbön
å Kärsö.

föllo våra tankar på Kärsö, där en ståtlig villa, uppförd 1866 och omgiven av en del mindre villor var till salu, dock icke så att även marken blev vår, den tillhör nämligen Drottningholms kungsgård. Med denna uppgjordes ett arrendekontrakt för 23 år på villkor som då syntes rätt så förmånliga. De för övertagande behövlige medlen inflöto till större delen genom särskilda gåvor. En del täcktes ur »sommarhemmets byggnadsfond». Föreningsbyggnaden i staden fick samtidigt sin ekonomi väsentligt förbättrad genom den med utomordentlig uthållighet av d. v. ordföranden överste Emil Melanders bedrivna insamling, som tillförde oss icke mindre än 90,000 kronor.

I organisatoriskt avseende är från denna tid att anteckna tillkomsten

Tennisplanen å Kärsö.

av kamratkretsen, avsedd att utgöra en brygga mellan pojkavdelningarna och huvudavdelningen. Stundom höras klagomål från dem, som gått över från de förra till den senare, att de äro en smula bortkomna bland de äldre, av vilka de känna endast få. Det är för att bereda dessa nya adepten en omgivning, där de kunna finna sig riktigt hemma, som »K. K.» bildats, och det är efter denna uppgift som den avpassat sitt verksamhets-sätt och utfört ett troget arbete. Mindre framgång rönnte ett experiment som under benämningen »De Yngres råd» avsåg att bereda dessa större inflytande på föreningens ledning. Det tynade bort efter ett par år.

VI. KRIS- OCH BRYTNINGSTIDER.

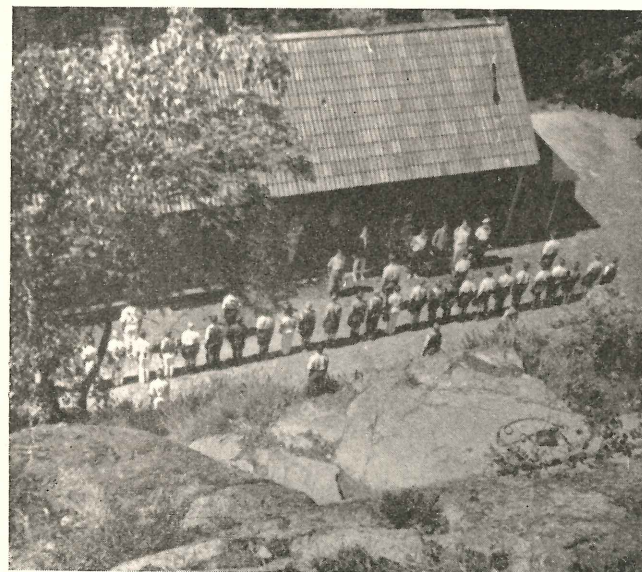
1919—1934.

Att kriget skulle medföra en kris var en självklar sak, vare sig man med ordet åsyftar en allmän rubbning i sakernas vanliga gång eller mera tänker på ordets ursprungliga betydelse av »dom», »utsöndrande» nämligen av sådant som icke äger tillräcklig livskraft och existensberättigande. Men att efter kriget skulle följa en »fredskris» av mycket långvarig och ingripande art, det stod nog icke på förhand klart för de flesta. Och dock leva vi ännu i denna kristid, ja, den har ett par gånger så intensifierats att överskriftens pluralform är väl befogad. Vi kunna icke här närmare belysa på vad sätt och vid vilka tillfällen dessa kriser berört vår verksamhet. Endast det må sägas att vi känt det ekonomiska trycket ganska svårt, så svårt att icke så litet av det kapital, som under gynnsammare tider insamlats, blivit småningom förbrukat.

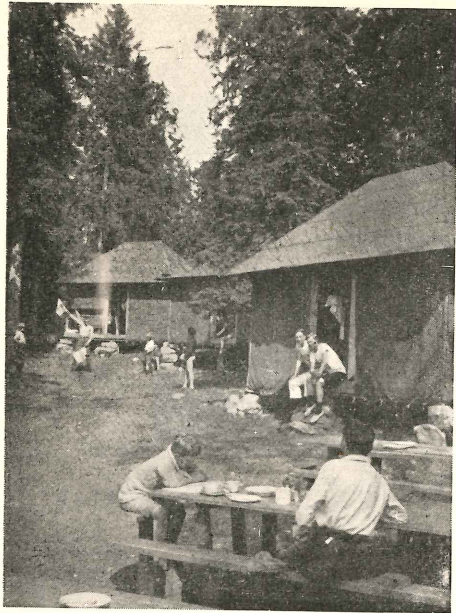
Det kan synas underligt att efter detta konstaterande såsom första märkliga händelse under denna period omnämna en donation på icke mindre än 150,000 kr., nämligen genom testamente av kamrer Gustaf Beskow ävensom en nästan lika stor några år senare av direktör Gustaf Förselius. På samma gång dessa donationer i hög grad uppmuntrat oss såsom vittnande om stort förtroende och varmt intresse, må dock bemärkas, att de icke tillfört oss någon lättnad i vår ekonomi, ty den årliga avkastningen skall användas till stipendier, det ena för utrikes studieresor åt aktiva medlemmar i åldern under 30 år, det andra åt medlemmar i

Ingarö, båthamnen.

Ingarö, matuppställning.

Ingarö, hyddorna.

allmänhet. Stipendier ur Beskowska fonden ha åtnjutits av 42 unga män med sammanlagt belopp av kr. 66,689: 80.

Kristiden eller depressionen i början av 1920-talet gav sig bl. a. tillkänna i minskad anslutning av nya medlemmar och i avgång av åtskilliga som icke orkade med att betala årsavgiften, så att medlemsantalet, som år 1914 var 1,548, 1921 gått ned till 1,279 och under den senaste depressionsperioden till 1,013. I dessa siffror äro icke pojkavdelningarna medräknade. Deras medlemssiffra har varit stadd i oavbruten stegring och uppgår f. n. till 850. Sammanräknas medlemmarna av pojkavdelningarna med huvudavdelningens, så visar totalsumman en fortlöpande tillväxt.

Vad som brustit i kvantitativt avseende har man sökt uppväga genom förbättring i kvalitativt avseende. Detta skedde genom en »K. F. U. M.-kurs», som fortgick hela vårterminen 1922 med undervisning i K. F. U. M.-historia och metodik, den unge mannens och pojkens plats i samhället, allt ställt i Guds ords belysning genom bibelstudier. Därjämte anordnades med god framgång en folkhögskolekurs. Utåt verkade föreningen då även genom en serie evangelisationsmöten, anordnade gemensamt med ett flertal kristliga ungdomsorganisationer med prof. Ole Hallesby från Oslo som talare.

Det följande året företogs en omgestaltning av lokalerna som medförde många fördelar. Dittills hade en inre öppen trappa förenat två av de största rummen i bottenvåningen och våningen en tr. upp, varav följde att båda icke kunde användas samtidigt utan att allt som förhades i det ena hördes i det andra. Denna olägenhet avlägsnades och åtskilligt utrymme vanns genom att borttaga denna trappa och i stället använda den yttre trappan. Många andra förbättringar, ej minst i fråga om möbleringen, företogs också, varav följde större trevnad och användbarhet.

Från samma år daterar sig det sedan dess på Ingarö bofasta pojkläger, vartill mark upplåtits av ingenjör P. S. Graham — vilken f. ö. även var en av de drivande krafterna vid den nyss omnämnda lokalförbättringen — och som med aldrig svikande intresse medverkat vid detta läger, där ett 60-tal pojkar tillbringa sommaren, i de flesta fall från början av juni till mitten av augusti. Under sakkunnig ledning övas idrott, simning, segling, praktiskt arbete av skilda slag och, naturligtvis, även bibelstudier och andlig fostran.

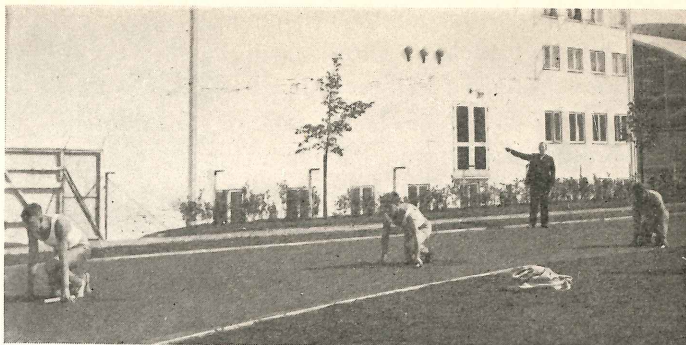
Även om utrymmet icke medgivit att mycket tala om enskilda personer som beklätt olika poster i föreningen, kunna vi icke underlåta att omtala den förlust som föreningen led, då 1924 överste Melander avflyttade till Arvika. På alla områden av föreningslivet hade han under de 30 årens ordförandeskap gjort insatser så värdefulla och vittnande om en sådan ofervilja, att vi aldrig kunna glömma eller fullt uppskatta dem.

År 1927 gömmer minnet av två mera märkliga händelser. Den ena

Idrottsgrupp.

Start vid
stafettlöpning.

var att filialen å Söder etablerade sig som självständig förening (se sid. 19). Den andra var nationalkonferensen, som hölls i Stockholm för att hugfästa bildandet här av Förbundet mellan Sveriges K. F. U. M. fyrtio år tidigare. Om än konferensen gav oss åtskilligt bestyr — och kanske just därigenom! — lämnade den också en riklig behållning i förnyad hänförelse.

Samma år deltog våra gymnaster (elittruppen) och åtskilliga andra medlemmar i de internationella idrottstävlingar som ägde rum i Köpenhamn för idrottsmän inom K. F. U. M. i 18 länder. Som vanligt tillvunno sig gymnasterna den största beundran. Även de övriga idrottsmännen från vår förening skuro åtskilliga lagrar.

Från 1928 härstammar vårt »pojkhem». Längre nog hade vi umgåtts med tanken på att öppna ett sådant, avsett för ungdomar i åldern 15—18 år som vistas i Stockholm för att vinna utbildning resp. anställning eller redan vunnit sådan. Nu yppade sig ett gynnsamt tillfälle att i ett hus ej synnerligen långt ifrån vår egen byggnad övertaga ett kontrakt samt inventarier till ett mindre ungarshotell. Vi trodde oss kunna påräkna medel från en fond under stadens förvaltning, vars donationsbestämmelser syntes överensstämma med våra åtgöranden. Tyvärr voro icke förvaltarna av samma mening, varför hela vårt företag lidit av brist på medel trots de bidrag vi erhållit från dels enskilda, dels från Arvsfonden och Bångska fonden. Då den ekonomiska bördan blivit alltför tyngande och andra organisationer upptagit liknande verksamhet, ha vi nedlagt vårt pojkhem hösten 1934.

De senaste åren ha ju bl. a. kännetecknats av ett väsentligt ökat intresse för studier, ej minst inom den kristligt betonade ungdomens led.

Också vår förening, som ju på detta område nästan vågar anse sig ha varit banbrytande, har självfallet tagit del i denna utveckling och under ledning av sin »Biblioteks- och Studiekommitté» organiserat en rad av livligt verksamma studiekretsar i skilda ämnen. Vi äro också anslutna till »Kristliga Bildningsförbundet» via det för K. F. U. K. och K. F. U. M. gemensamma landsförbundet och därigenom åtnjutit oss tillkommande förmåner i fråga om bokanskaffning m. m.

I samband med utställningen 1930 fingo vi en mängd besök av föreningsmedlemmar från skilda delar av vårt eget land och andra länder, bl. a. — såsom fallet varit under en rad av år — av ett par grupper unga amerikanare. För att tillgodose de behov, som framträdde då och även sedan i förbindelse med den tilltagande vandringslusten bland de unga, ha vi alltifrån utställningsåret om somrarna i våra lokaler i staden anordnat ett »vandra rehem» — naturligtvis av allra enklaste art.

En annan klass av resande är ju den som söker sig till Hotell Excelsior. Deras anspråk ha givetvis stigit och på samma gång har den starka konkurrensen på detta område gjort sig känd, så att hotellet, som förr tillförde föreningen ganska vackra utdelningar, måst anlita den om lån. Vår forne sekreterare, sedan trettio år tillbaka direktör för Hotell Temperance i Malmö, E d v i n B e r g s t r ö m, gav oss på begäran anvisning om vissa ändringar som till slut ledde till en grundlig ombyggnad. Då denna slutförts, trodde vi oss bäst gagna det hela genom att utarrendera hotellet. Direktör Aug. Helin, representerande A.-B. Pagod, har nu övertagit det.

Även den del av fastigheten som användes till föreningens egen verksamhet har nyligen undergått en omfattande reovering. Längre nog

Pojkhemmet.

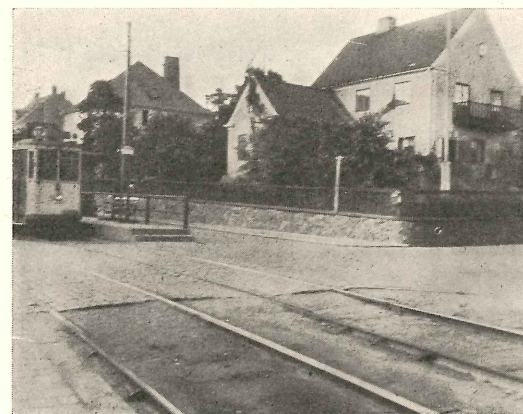
Norrlandssalen i sitt nya skick.

har fasaden mot Snickargatan företett en bedrövlig anblick. Kalkstenen i »solbänkar» och ornament hade vittrat under de 38 årens lopp och hotade passerande till liv och lem. Putsen började lossna och måste knackas ned över ansenliga ytor. I fjol insamlades ett belopp till upprustning av fasaden, men då lade byggnadsstrejken hinder i vägen för arbetets utförande, vartill f. ö. det insamlade beloppet — c:a 6,000 kr. — syntes allt för knappt. I år erbjöd sig emellertid en styrelsemedlem, byggnadsingenjör Harry Blomqvist, att utan ersättning ordna och leda arbetet, och genom förenklningar och praktiska anordningar lyckades han utföra reparationen inom ramen av det insamlade beloppet. Det visade sig emellertid under arbetets gång ofrånkomligt att även snygga upp en del av lokalerna, och då de gamla möblerna i många fall voro alldeles utslitna, företogs också en renovering av dessa ävensom nyanskaffningar av tidsenliga och smakfulla saker, som i förening med ny fördelning och användning av de olika rummen utan gensägelse gjort lokalerna högst betydligt mera tilltalande och inbjudande.

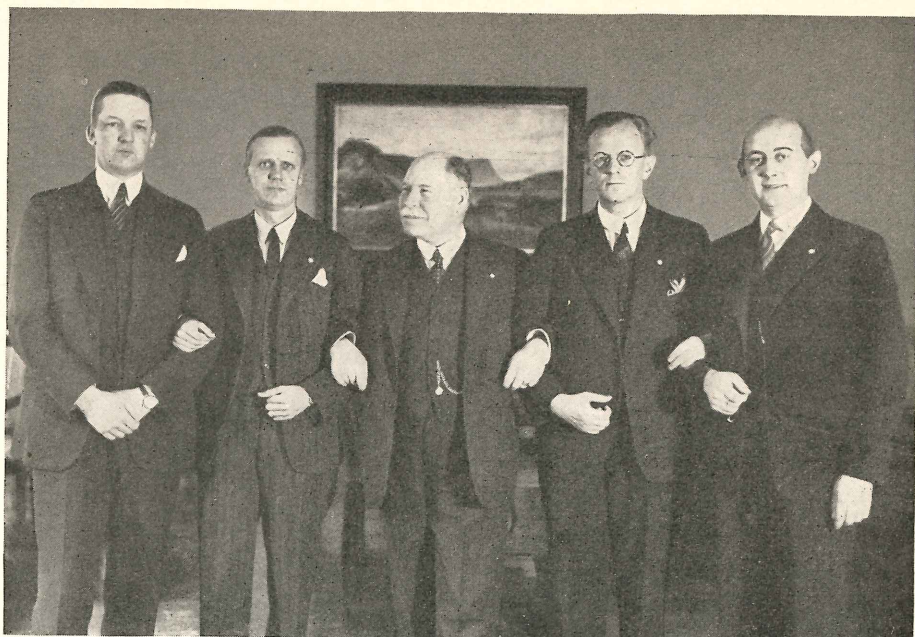
Av märkligare händelser under de senare åren återstår ännu att omnämna de kurser för arbetslösa unga män som anordnats i samarbete dels med Stadens arbetslöshetskommitté, dels med Tjänstemännens arbetslöshetskommitté. Genom frikostiga bidrag från vänner av vår sak ha vi varit i tillfälle att bjuda deltagarna — ett trettiotal under tre månader åren 1932, 1933 och 1934 — ett mål mat dagligen. Varje dag har hållits en andaktsstund med frivilligt men mangrant deltagande.

Vintern 1932—33 hölls en föreläsningsserie med mycket framstående talare över det gemensamma ämnet »Religionen och livet» och i samarbete med Rotary-klubben vintern 1933—34 en serie över ämnen av aktuell betydelse från industriell och merkantil synpunkt.

Slutligen må nämnas att för Brommaavdelningen inköpts en fastighet — med tomträtt — vid Klövervägens hållplats och att Stockundsavdelningen förhjälppts till förhyrande av lämplig lokal samt att, sedan en av småvillorna i Kärsö brunnit, en sportstuga uppförts med praktiska anordningar avsedd i främsta rummet för äldre pojkar.

Brommaavdelningens byggnad.

Föreningens förste-sekreterare:

F. A. Berglund, Hugo Cedergren, Karl Fries, Gösta Jövinger, J. A. Mårtensson.

Så ha vi sökt giva en, så långt utrymmet medgivit, fullständig skildring av de märkligare händelserna i K. F. U. M:s i Stockholm historia genom femtio år. Vad som icke kan skildras, ja, ej ens är oss själva fullständigt bekant, det är vad vår förening fått betyda för de 10,180 unga män och kanske lika många pojkar som under dessa år tillhört den. I en del fall ha vi genom personliga eller skriftliga uttalanden fått påtagliga bevis för att de intryck, som de mottagit och de vänskapsband som knutits, blivit avgörande för hela deras karaktärsdanning och livsföring och skänkt dem en fast förankring i tron på Gud och den han har sänt oss till frälsning. Men ofta, ofta inträffar det att även sådana, som aldrig under den tid, då de tillhörde föreningen, gävo tillkänna sina erfarenheter, efteråt, då man råkar dem i skilda delar av vårt land eller måhända i främmande land, säga med känsla och övertygelse: »Den tiden, då jag var med i föreningen, var i alla fall den lyckligaste tiden i mitt liv».

Det är vår innerliga önskan och bön, att vår förening må få i fortsättningen som hittills, men i än högre grad, bliva ett kärt hem för tusenden

av unga män och pojkar och en hjälp att segerrikt kämpa livets kamp och fatta det eviga livet. Vi leva i en brytningstid. Hävdvunna normer för livsföringen angripas eller ställas under kritisk debatt på ett sätt som för den oerfarne eller mindre karaktärsfaste kan bliva ödesdigert. I en sådan tid är det av oskattbart värde att i äldre eller jämnåriga mera erfarna och i sin kristna tro befastade vänner få det stöd och den vägledning som behöves för att komma väl igenom. Inför dessa skiftningar och brytningar göra vi väl i att besinna det apostoliska ordet: »Världen förgås och dess begärelse, men den som gör Guds vilja, han förbliver evinnerligen».

Vid en återblick på de gångna femtio åren rikta vi ett ödmjukt tack till vår Fader i himmelen som tillåtit oss att på detta sätt vara hans budbärare till vår stads manliga ungdom och i stor barmhärtighet och i stort tålamod hållit sin skyddande hand över oss och haft fördrag med våra många brister och misstag. Vi vilja ock uttala ett varmt tack till de många män och kvinnor, kända och okända, som ägnat vårt arbete tid, krafter och pengar och genom sina böner stått stödjande vid vår sida.

Stockholm den 15 oktober 1934.

KARL FRIES.

STYRELSELEDAMÖTER.

- Schulthess, F.*, professor, 1884—1914; ordf. 1884—88; v. ordf. 1889—1915.
Bach, H., pastor, 1884—85; v. ordf. 1884—85.
Lagercrantz, J., regementsintendent, 1884—86; sekr. 1884—86; föreningsråd 1924—
Carlsson, W., bankdirektör 1884—86.
Uggla, G., general, 1884—1902; v. ordf. 1884—1902; föreningsråd 1915—1922.
Palmquist, G., direktör, 1884—87; kassaförvaltare 1884—86.
von Koch, H. Å., överstelöjtnant, 1884—86, 1888—91; ordf. 1888—91.
Östrand, H., ingenjör, 1885—88.
Melander, E., överste, 1884—95, 1896—99, 1901—24; ordf. 1891—95, 1897, 1898—99, 1901—24; hedersordförande 1924—30.
Berg, H., fil. och med. d:r, 1884—1903; föreningsråd 1927—
Kaiser, P., kyrkoherde, 1884—89; v. ordf. 1885—89.
Leuwgren, A., komminister, 1884—89.
Welin, G., trafikdirektör, 1885—31; 1:e sekreterare 1886—88; v. sekr. 1888—93, 1895—99; v. ordf. 1899—1901, 1902—24; ordf. 1925—27; v. ordf. 1927—29; föreningsråd 1929—
Lilliesköld, C. A., ingenjör, 1885—86.
Kjellström, O., ingenjör, 1885— ; kassaförvaltare 1887—
Dann, O., stadsfogde, 1885—87; kassaförvaltare 1886—87.
Löfvén, J., rektor, 1886—1906.
Planck, E., rektor, 1886—90, 1904—07.
Ambrosius, G., ingenjör, 1886, 1890—1921.
Sundberg, W., pastor, 1887—88.
Ekendahl, E. J., bokhållare, 1887—93.
From, P., ingenjör, 1887—1902.
Graham, Patrick, grosshandlare, 1887—1900.
Haverman, K. V., ingenjör, 1889—99.
Högberg, C., kontorschef, 1889—91.
Martin, H. Th., pastor, 1889—90.
Montelius, K. J., pastor, 1889—1905.
Nordberg, Fr., kamrer, 1890—91.
Wretlind, E. W., med. d:r, 1890—1902.
Rosenberg, J. O., professor, 1891—1904.
Sundbärg, Gust., professor, 1891—93.

- Svenningsen, A.*, dispaschör, 1891—98.
Wernstedt, C. L., sekreterare, 1892—1905; v. sekr. 1893—95, 1899—1905.
Barnekow, Edw., kommandör, frih., 1893—96.
Sjögren, P. A., fabrikör, 1893—95.
Dahlin, J. E., marinöverkommissarie, 1895—1917; ordf. 1895—96, 1899—1901; föreningsråd 1917—32.
Bernström, J., direktör, 1895—99; föreningsråd 1914—24.
Almqvist, Sv., hovrättsråd, 1898—1910; ordf. 1897.
Tottie, Ch. D., överste, 1899—1904.
Wennerström, K., handlande, 1899—1902.
Beskow, Axel B., fil. d:r, 1900—04.
Redell, J. E., kamrer, 1902—33; v. ordf. 1926—33; föreningsråd 1933—
Forsberg, E., direktör, 1903—1914.
Magnusson, K. J., ingenjör, 1904—25; v. ordf. 1912—25.
Quennerstedt, G., grosshandlare, 1904—07.
Lindberg, Efr., järnvägstjänsteman, 1905—08.
Svanberg, A., pastor, 1905—21; v. sekr. 1905—1920.
Dalborg, Mats, barnhemsföreståndare, 1906—31; v. sekr. 1921—30.
Anderson, Sixten, kamrer, 1907—
Dolk, J., direktör, 1907—25.
Mannström, O., komminister, 1908—17.
Nilsson, Nils, överinspektör, 1910—19.
Bååk, Alfred D:son, arkitekt, 1914—32.
Sjödin, J., ingenjör, 1914—30.
Jansson, E. Alfr., grosshandlare, 1918—30, 1931—33.
Westerberg, Martin, arkitekt, 1918—21.
Krantz, T., grosshandlare, 1921—33.
Påhlman, A., stadsingenjör, 1921—26.
Peterson, Fritz, pastor, 1921—24.
Orton, Bror, bergsingenjör, 1922—26.
Schenke, N., undervisningsråd, 1924— ; v. ordf. 1933—
Norén, Josef, byggnadsingenjör, 1925—28.
Fintling, E., ingenjör, 1926— ; v. sekr. 1931—
Graham, P. S., ingenjör, 1926—31.
von Malmborg, Jos., tandläkare, 1926—
Fries, Karl, fil. dr, 1927— ; ordf. 1927—
Cedergren, H., fil. mag., 1928— ; v. ordf. 1931—
Ehnström, H., banktjänsteman, 1930—
Bergström, E., kontorschef, 1931—

Blomqvist, H., byggnadsingenjör, 1931, 1933—
Fridén, F. J., direktör, 1931—
Lindblom, Joel, direktör, 1932—
Österberg, Gunnar, avdelningschef, 1932—
Roth, Folke, musikstuderande, 1933—
Henning, Bengt, direktör, 1934—

SEKRETERARE.

1:e sekreterare:

Karl Fries, 1888—1921.
Hugo Cedergren, 1921—25.
Gösta Jönsson-Jövinger, 1925—28.
F. A. Berglund, 1928—32.
John A. Mårtensson, 1932—

Biträdande sekreterare:

Knut Winge, 1892—93.
Efr. Lindberg, 1893—97.
Alfred B. Nilson, 1895—98.
Sten Segerberg, 1897—98.
Edvin Bergström, 1897—1904; benämnd »kamrer» sedan 1902.
Vilhelm Broman, 1898—1901.
J. E. Ehrnst, 1899—1900.
Hugo Lindqvist, 1899—1910.
Malte Ringberg, 1903.
Petrus Westerlund, 1904—1917; benämnd »kamrer».
Hugo Hagelstein, 1906—32.
Gunnar Willén, 1909—19.
Gustav Liedbergius, 1918.
Edvard Gustafson, 1919—33; benämnd »kamrer».
Hugo Cedergren, 1919—21.
Carl Gustav Voss, 1921—33; benämnd »pojkskreterare».
Gösta Jönsson-Jövinger, 1924.
Joel Högström, 1922—
Per Stefan Olsson, 1925—27; »pojkskreterare».
Agnar Thyselius, 1926—29; »pojkskreterare».
Thord Eckerström, 1930; »pojkskreterare».
Fredrik Rolf, 1931—33; »pojkskreterare».
Allan F. Johansson, 1933— ; »pojkskreterare».

